

Eduskunnan sivistysvaliokunta: HE 197/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ammattikorkeakoululain ja opintotukilain muuttamisesta.

Esityksen mukaan ammattikorkeakoululakia muutettaisiin siten, että ensihoitajakoulutus, kättilökoulutus ja terveydenhoitajakoulutus olisivat erilliseen sääntelyyn perustuvia koulutuksia, jotka suoritettaisiin sairaanhoitajakoulutuksen lisäksi. Esityksen tavoitteena on lisätä niiden hakijoiden, joilla ei ole vielä korkeakoulupaikkaa, pääsyä korkeakouluopintoihin. Esitys on erittäin huolella valmisteltu ja asioita on pohdittu laajasti eri näkökulmista. Päätös siitä, että ensihoitaja-, kättilö- ja terveydenhoitajakoulutukset eivät ole jatkossa tutkintoja, ei esityksen mukaan hankaloita opiskelua ensihoitajaksi, kättilöksi tai terveydenhoitajaksi.

Metropolia yhtyy tähän näkemykseen. Pidämme tätä esitystä perusteltuna, ajankohtaisena sekä tulevaisuuteen katsovana.

Opintopolkujen tulee olla joustavia, ketteriä ja opiskelijälähtöisiä. Meillä ei saa olla koulutusrakenteita, jotka tukevat kahden tai jopa useamman samantasoisien tutkinnon suorittamista. Päällekkäisten tutkintojen suorittaminen on johtunut vahvasti siitä, ettei ko. ammatteihin ole ollut muita koulutuspolkuja kuin uuden tutkinnon suorittaminen. Uudet säännellyt koulutukset toteutettaisiin ammattikorkeakoululain nojalla, ja opiskelijoiden asema olisi keskeisiltä osiltaan samanlainen kuin tutkintoon johtavassa koulutuksessa. Tätä pidämme erittäin tärkeänä näiden koulutusten vetovoiman kannalta.

Jatkossa hakukohteiden nimet kaikkiin esityksen kolmeen tutkintoon (hakukohteisiin) tulisi olla valtakunnallisesti yhtenevät ja selkeät, jotta hakijat löytävät nämä hakukohteet vaivatta. Tämä koskee hakukohdetta, jossa oikeutetaan jatkamaan kättilöksi sairaanhoitajaksi valmistumisen jälkeen ja hakukohteita, jotka sisältävät suoraan myös ensihoitaja- tai terveydenhoitajakoulutukset. Voimme ammattikorkeakouluissa yhdessä suunnitella opiskelijavalintaa, ja on kannatettavaa, että toisen asteen koulutuksen perusteella hakeutuvien opiskelijoiden valinta tapahtuisi yhteisvalinnassa.

Sivun kuusi alussa on seuraava teksti: Toisen asteen koulutuksen suorittaneet voivat hakeutua suorittamaan yhtä aikaa sairaanhoitajakoulutusta ja erikseen säänneltyä ensihoitaja- tai terveydenhoitajakoulutusta, jolloin koulutusten laajuus on yhteensä 240 opintopistettä. Sairaanhoitajaksi laillistetut voivat hakeutua suorittamaan pelkkää ensihoitaja- tai terveydenhoitajakoulutusta. **Molemmat koulutukset suorittaneet saavat sekä sairaanhoitajan että ensihoitajan tutkintonimikkeen.** Pitäisikö tässä kohtaa olla teksti, että molemmat koulutukset suorittaneet voivat saada myös sekä sairaanhoitajan että

terveydenhoitajan tutkintonimikkeeseen esim. Molemmat koulutukset suoritaneet saavat sekä sairaanhoitajan että ensihoitajan tai **terveydenhoitajan** tutkintonimikkeeseen.

Ensihoitaja-, kätilö- ja terveydenhoitajakoulutukset olisivat opintotukeen oikeuttavaa koulutusta. Opintolainansaaja olisi oikeutettu opintolainahyvitykseen silloin, kun koulutus suoritetaan tavoiteajassa sairaanhoitajakoulutuksen lisäksi. On erinomaista, että esityksessä on huomioitu opintolainan saannin mahdollisuus tarvittaessa.

Esityksessä tuodaan myös esille, että koulutukset voisi suorittaa osaaikaisesti, jolloin opiskelu-aika olisi pidempi. Tämä palvelisi erinomaisesti monia opiskelijoita, jotka haluavat suorittaa opinnot esim. työn ohessa tai muista syistä eivät voi sitoutua elämäntilanteensa kannalta kovin tiiviiseen opiskeluun. Tämä mahdollisuus on hyvä huomioida pohdittaessa näiden koulutusten rahoitusta. Näin voimme ammattikorkeakouluissa tukea opiskelijoiden opintopolkuja järkevästi, koska nämä kolme koulutusta tulevat olemaan joka tapauksessa ajallisesti ja sisällöllisesti vaativia.

Esitetyt säänneltyjen koulutusten laajuudet ovat mielestämme perustellut. Tälläkin hetkellä toteutamme terveydenhoitajien 60 opintopisteen laajuista koulutusta jo sairaanhoitajan tutkinnon suorittaneille. Myös ensihoitajakoulutuksen laajuus 90 opintopistettä on sen sisällön määrään nähden toimiva. Kätilökoulutuksen pituus 18 kuukautta/3000 tuntia on haastavin, jotta saamme opiskelijoiden opintopolut toteutumaan tarkoituksenmukaisesti. Opinnot voitaisiin suorittaa aluksi teoriapainotteisesti ja esimerkiksi vasta sitten jatkaa harjoitteluihin. Kun teoriaopinnot on suoritettu, tuo tämä joustavuutta sijoittua erilaisiin harjoittelu-ympäristöihin. Meillä on ollut käytössä jo joitakin vuosia kesälukukausi/-periodi, joka on mahdollistanut opiskelijoille opintojen joustoa sekä nopeuttamista. Tätä tulimme hyödyntämään jatkossa näiden säänneltyjen tutkintojen toteuttamisessa.

Esityksessä todetaan, että kätilökoulutuksen opinnoista osan (30 opintopistettä) voisi suorittaa jo sairaanhoitajakoulutuksen aikana. Opinnot voisi esityksen mukaan lukea hyväksi osaksi kätilökoulutusta. On täysin mahdollista, että ammattikorkeakoulussa olisi valittavana sairaanhoitajakoulutuksen syventävät opinnot jo valmiiksi kätilökoulutuksen sisältöön suuntaavina opintoina. Tämä mahdollistaisi kätilötyön opintojen suorittamisen nopeammin ja motivoisi kätilöksi haluavia opiskelijoita jo sairaanhoitajatutkinnon aikana. On myös järkevää sujuvoittaa näitä koulutuksia kehittämällä modulaarista koulutusrakennetta.

Jatkossa ensihoitajat laillistettaisiin myös ensihoitajina, jotta ensihoitajien kelpoisuus ja ammattiasema sekä suoritettavan koulutuksen asema olisivat selkeät. Tätä pidämme erinomaisena asiana, jota on jo pitkään edistetty.

Tarkoituksenmukainen on myös esitys siitä, että ensihoitaja-, kättilö- ja terveydenhoitajakoulutusten opintoja voisi tarjota myös avoimena ammattikorkeakouluopetuksena, vaikka koko koulutusta ei voi suorittaa avoimessa.

Kannatamme, että koulutuksiin voitaisiin ottaa opistoasteen sairaanhoitajakoulutuksen tai ulkomaisen sairaanhoitajakoulutuksen suorittanut, jolla on ammatinharjoittamisoikeus Suomessa (s. 14). Olemme juuri saaneet päätökseen SAILA-hankkeet, joissa tuotettiin sairaanhoitajia kouluttavien ammattikorkeakoulujen ja sidosryhmien kanssa EU- ja ETA-valtioiden ulkopuolella sairaanhoitajatutkinnon suorittaneille ketterä valtakunnallisesti noudatettava laillistumisväylä Suomeen. Tämä tuotos tulee todelliseen tarpeeseen konkretisoituen myös näihin esityksen koulutuksiin, kun kyseessä on tutkintonsa EU/ETA-valtioiden ulkopuolella suorittanut hakija.

Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon laajuus on pääsääntöisesti 90 opintopistettä (s. 27). Lainsäädännön mukaan ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon laajuus voi olla myös 60 opintopistettä. Koulutuspolun pituuteen vaikuttaa myös tutkintoa edeltävä työkokemusvaatimus, joka on kaksi vuotta. Esitämme, että ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon laajuus olisi säännellyn ensihoitaja-, kättilö- tai terveydenhoitajakoulutuksen suorittaneilla 60 opintopistettä, koska koulutuspolku on jo muutenkin suhteellisen pitkä.

Esityksessä on kohta, jossa YAMK-tutkintonimikkeet vastaisivat AMK:n tutkinnon nimikkeitä. Toivottavasti jatkossa korkeakouluvision valmistelutyön YAMK-tutkintonimike tulisi muuttumaan vastaamaan paremmin eurooppalaista tutkintojen viitekehystä (EQF) siten, että tutkintonimike olisi maisteri (AMK). Tällöin ei enää tarvitsisi käyttää samaa perustutkinnon nimikettä.

Esityksessä todetaan, että nämä koulutukset huomioidaan tulevassa korkeakoulujen rahoitusmallissa. Näin koulutusten rahoitus on varmistettu ja koulutusten laatu voidaan taata. On tärkeää tehdä näiden koulutusten välistä valtakunnallista yhteistyötä, jotta voidaan yhdessä sopia periaatteet näiden koulutusten laadukkaaksi toteuttamiseksi.

Esitetyt ratkaisut ovat mielestämme hyvin perusteltuja ja tarkoituksenmukaisia kokonaisuuden kannalta. Suhtaudumme esitykseen myönteisesti ja pidämme sitä perusteltuna sekä kiitämme mahdollisuudesta lausua asiassa.

Helsingissä 14.2.2026

Riitta Konkola, toimitusjohtaja-rehtori
Asiantuntija: Päivi Haarala, osaamisaluejohtaja